

DOPORUČENÍ RADY**ze dne 14. července 2015****k národnímu programu reforem Slovenska na rok 2015 a stanovisko Rady k programu stability Slovenska z roku 2015**

(2015/C 272/03)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik⁽¹⁾, a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 26. března 2010 schválila Evropská rada návrh Komise zahájit novou strategii pro růst a zaměstnanost (Evropa 2020) založenou na posílení koordinaci hospodářských politik. Tato strategie se zaměřuje na klíčové oblasti, v nichž je třeba přijmout opatření, aby se posílil evropský potenciál pro udržitelný růst a konkurenceschopnost.
- (2) Dne 14. července 2015 přijala Rada na základě návrhů Komise doporučení o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Unie a dne 21. října 2010 přijala rozhodnutí o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států⁽²⁾. Tyto dokumenty společně tvoří tzv. integrované hlavní směry a členské státy byly vyzvány, aby je zohledňovaly v rámci svých vnitrostátních politik v oblasti hospodářství a zaměstnanosti.
- (3) Dne 8. července 2014 přijala Rada doporučení⁽³⁾ k národnímu programu reforem Slovenska na rok 2014 a stanovisko k aktualizovanému programu stability Slovenska z roku 2014. Dne 28. listopadu 2014 předložila Komise v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 473/2013⁽⁴⁾ stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Slovenska na rok 2015.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Jeho platnost byla prodloužena rozhodnutím Rady 2014/322/EU ze dne 6. května 2014 o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států pro rok 2014 (Úř. věst. L 165, 4.6.2014, s. 49).

⁽³⁾ Doporučení Rady ze dne 8. července 2014 k národnímu programu reforem Slovenska na rok 2014 a stanovisko Rady k programu stability Slovenska z roku 2014 (Úř. věst. C 247, 29.7.2014, s. 122).

⁽⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 473/2013 ze dne 21. května 2013 o společných ustanoveních týkajících se sledování a posuzování návrhů rozpočtových plánů a zajišťování nápravy nadměrného schodku členských států v eurozóně (Úř. věst. L 140, 27.5.2013, s. 11).

- (4) Dne 28. listopadu 2014 přijala Komise roční analýzu růstu, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2015. Téhož dne Komise na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011⁽¹⁾ přijala zprávu mechanismu varování, ve které není Slovensko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum.
- (5) Dne 18. prosince 2014 potvrdila Evropská rada priority pro podporu investic, zintenzivnění strukturálních reforem a odpovědnou fiskální konsolidaci podporující růst.
- (6) Dne 26. února 2015 zveřejnila Komise svou zprávu o Slovensku pro rok 2015. V této zprávě byl posouzen pokrok, který Slovensko učinilo v plnění jemu určených doporučení přijatých dne 8. července 2014.
- (7) Dne 29. dubna 2015 předložilo Slovensko svůj národní program reforem na rok 2015 a svůj program stability z roku 2015. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány současně.
- (8) Na Slovensko se v současné době vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu. Vláda ve svém programu stability z roku 2015 plánuje postupně zlepšovat celkový schodek vládního sektoru, který má dosahovat 2,5 % HDP v roce 2015 a 0,5 % HDP v roce 2018. Střednědobého cíle, tj. strukturálního deficitu ve výši 0,5 % HDP, by podle programu stability mělo být dosaženo od roku 2017. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl v roce 2015 nepatrně snížit na 53,4 % a následně by měl postupně klesat až na 50,3 % v roce 2018. Makroekonomický scénář, z něhož tyto rozpočtové projekce vycházejí, je reálný. Prozatím však nebyla dostatečně přesně vymezena opatření, která budou dosažení plánovaných cílů pro schodek od roku 2016 podporovat. Podle prognózy Komise z jara 2015 se bude čistý růst výdajů nacházet v roce 2015 i v roce 2016 pod referenční hodnotou, a bude tudíž splňovat požadavky Paktu o stabilitě a růstu. Na základě posouzení slovenského programu stability a s ohledem na prognózu Komise z jara 2015 se Rada domnívá, že Slovensko by mělo ustanovení Paktu o stabilitě a růstu dodržet.
- (9) Trh práce vykázal v roce 2014 známky oživení, avšak nezaměstnanost zůstává vysoká. Došlo k omezení překážek v systému sociálního zabezpečení a určitý pokrok byl zaznamenán ve snižování nezaměstnanosti mladých lidí, nicméně velkým problémem je i nadále dlouhodobá nezaměstnanost a přetrvává také nízká míra zaměstnanosti u Romů a málo kvalifikovaných pracovníků. Přestože Slovensko podniklo určité první kroky ke zlepšení veřejných služeb zaměstnanosti, tyto služby mají omezenou kapacitu k poskytování individualizovaných služeb, především pak pro ty, kteří jsou trhu práce vzdáleni nejvíce. Míra zaměstnanosti žen zůstává výrazně pod průměrem EU, což je dáno nedostačující nabídkou kvalitních a cenově dostupných služeb péče o děti a poměrně dlouhou rodičovskou dovolenou.
- (10) Slovensko učinilo určitý pokrok, pokud jde o učení zaměřené na praxi, když přijalo nový zákon o odborném vzdělávání a přípravě, který by měl vstoupit v platnost v roce 2015. Omezeně se však pokročilo ve zlepšování učitelských podmínek, v podpoře zavádění více profesně orientovaných bakalářských programů a ve zvyšování podílu Romů mezi dětmi v předškolní docházce a pečovatelských zařízeních. Země nepřijala žádná opatření, která by zvýšila účast Romů na odborné přípravě a vysokoškolském vzdělávání. Pouze omezeného pokroku se dosáhlo při řešení nedostatků ve slovenském systému výzkumu a inovací, kde je především třeba zlepšit kvalitu a relevanci vědecké základny a podpořit spolupráci mezi akademickou obcí, výzkumem a podnikatelským sektorem.
- (11) Nedostatečná kvalita podnikatelského prostředí snižuje atraktivnost Slovenska pro zahraniční i domácí investice. Podnikatelskému prostředí obzvláště škodí neadekvátní efektivita a kvalita veřejné správy a justice. Státní služba trpí vysokou fluktuací zaměstnanců a neefektivním řízením lidských zdrojů. Snahy řešit korupci byly doposud skromné. Slovensko se konkrétně nezabývá potřebou posílit analytickou a auditní kapacitu daňové správy. Zadávání veřejných zakázek je provázáno zakořeněnými nedostatky, které negativně ovlivňují přidělování veřejných prostředků.
- (12) Nedávné změny v daňovém systému sice přispěly ke zlepšení stavu veřejných financí, ale na dluhovou pozici Slovenska, která je v současnosti poměrně zdravá, budou do budoucna doléhat náklady spojené se stárnutím obyvatelstva. Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí závisí na schopnosti vlády zlepšit nákladovou efektivnost ve zdravotnictví. Celková úroveň efektivity ve slovenském systému zdravotní péče je chabá a ve srovnání se

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č.1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25).

zbytkem EU si země v tomto ohledu nestojí dobře. Ve snaze řešit nedostatky státního systému zdravotní péče přijala slovenská vláda pro odvětví zdravotnictví novou strategii pokrývající období 2014–2020. Tato strategie se provádí, ale většina opatření ještě neplatí. Země se také stále potýká s neefektivností při výběru a správě daní.

- (13) Chabé výsledky, které jsou v posledních letech pozorovány v oblasti investic, by mohly mařit vyhlídky Slovenska na dlouhodobý růst. V období 2008–2013 zvláště silně klesly investice soukromého sektoru, přičemž 90 % podíl na propadu celkových investic v důsledku nižších přímých zahraničních investic měly nefinanční podniky. Ještě v roce 2013 byly investice do kapitálových statků v reálném vyjádření o přibližně 13 % nižší než v roce 2008. Veřejné investice se sice snížily podstatně méně, avšak pokud se zohlední rozsáhlé projekty dopravní infrastruktury, které mají stěžejní význam pro využití růstového potenciálu centrálních a východních regionů, pokles těchto investic má i tak výrazné důsledky. Veřejným investicím stojí v cestě administrativní i regulační překážky bránící plánování investic a také netransparentní a zdoluhavé postupy pro získání územních a stavebních povolení. Velmi vysoký podíl na celkových veřejných investicích mají na Slovensku prostředky EU – v jiných členských státech regionu je jejich podíl nižší. Čerpání prostředků z EU je ztěžováno neadekvátním řízením plánovacích postupů, špatným koncipováním a výběrem projektů a nedodržováním požadavků, pokud jde o posuzování vlivů na životní prostředí. V oblasti veřejných zakázek je vydávána zadávací dokumentace šitá na míru, což omezuje hospodářskou soutěž a prodražuje konečné ceny. Tyto problémy by pomohl překonat lepší dohled a také větší odbornost v rámci veřejných subjektů, které zakázky zadávají. Podnikatelskému prostředí škodí zejména nedostatečná efektivita a kvalita veřejné správy a justice; země také doposud neřešila např. reformu občanského práva procesního nebo nerovnoměrné rozložení práce u soudů.
- (14) V kontextu evropského semestru provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Slovenska, kterou zveřejnila ve své zprávě o Slovensku pro rok 2015. Posoudila také program stability a národní program reform, jakož i opatření přijatá v návaznosti na doporučení, která byla Slovensku adresována v předchozích letech. Vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-ekonomickou politiku na Slovensku, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny Unie, neboť celkovou správu ekonomických záležitostí v Unii je třeba posílit tím, že do rozhodování členských států v budoucnu budou zahrnuty vstupy na úrovni Unie. Doporučení v rámci evropského semestru jsou promítnuta do níže uvedených doporučení č. 1 až 4.
- (15) Na základě tohoto posouzení projednala Rada program stability a přijala stanovisko ⁽¹⁾, že Slovensko plní Pakt o stabilitě a růstu.
- (16) V kontextu evropského semestru provedla Komise rovněž analýzu hospodářské politiky eurozóny jako celku. Na základě této analýzy vydala Rada konkrétní doporučení určená členskými státy, jejichž měnou je euro ⁽²⁾. Jako země, jejíž měnou je euro, by Slovensko mělo rovněž zajistit, aby byla uvedena doporučení včas a plně provedena,

DOPORUČUJE Slovensku v období 2015–2016:

1. Zvýšit nákladovou efektivnost ve zdravotnictví, a to mimo jiné zlepšením řízení nemocniční péče a posílením primární zdravotní péče. Přijmout opatření, která zlepší výběr daní.
2. Dále řešit dlouhodobou nezaměstnanost, a to zdokonalením aktivačních opatření, vzdělávacími programy druhé šance a zavedením vysoce kvalitní odborné přípravy uzpůsobené konkrétním potřebám jednotlivců. Zlepšit nabídku zařízení péče o děti, a více tak motivovat ženy, aby zůstaly v zaměstnání nebo se do něho vrátily.
3. Zlepšit odbornou přípravu učitelů a zvýšit atraktivnost učitelského povolání, aby se zamezilo zhoršování, pokud jde o výsledky vzdělávání. Zajistit větší zapojení romských dětí do běžného vzdělávání a vysoce kvalitního předškolního vzdělávání.

⁽¹⁾ Podle čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.

⁽²⁾ Úř. věst. C 272, 18.8.2015, s. 98.

4. Podpořit investice do infrastruktury a zlepšit a racionalizovat správní postupy k získání územních a stavebních povolení. Zajistit větší hospodářskou soutěž ve veřejných nabídkových řízeních a zlepšit mechanismy dohledu nad zadáváním veřejných zakázek.

V Bruselu dne 14. července 2015.

Za Radu
předseda
P. GRAMEGNA
